

Politolog Iščenko: O smyslu ukrajinského sadismu

- CZ24 News | 27. listopadu 2022

Objevovaly se již dříve. Týrání válečných zajatců ukrajinskými nacisty, popravování a upalování zaživa bylo zaznamenáno na kamery od prvních dnů SVO. První taková videa (věšení, upalování, popravy zastřelením atd.) se navíc objevovala na internetu už v roce 2014. Oběťmi ukrajinských nacistů se tehdy stávali tzv. separatisté – lidé, kteří se nesmířili se státním převratem a postavili se mu na odpor.

Je tu však významný rozdíl.

V roce 2014 oficiální ukrajinská propaganda trvala na tom, že veškerá taková videa jsou falešná a mají jen kompromitovat “skvělé myšlenky Majdanu”. V únoru až květnu 2022 se ukrajinské úřady – kromě snahy vydávat válečné zločiny UA, zachycené vlastními ukrajinskými vojáky, za podvrhy, a to i v takových případech, kdy už nebylo možné popřít spáchání zločinu – odvolávaly na “excesy pachatele”. Jedná se prý o ojedinělé případy, a u některých dokonce slibovaly vyšetřování (ačkoliv tak nikdy neučinily). Ukrajínští představitelé navíc veřejně požádali své vojáky, aby válečné zločiny nezaznamenávali na kameru nebo je alespoň nezveřejňovali na internetu s vysvětlením, že tím podkopávají důvěru a sympatie k Ukrajině ve světě.

Situace se nyní radikálně změnila. Klipy se objevují jeden za druhým. Dokumentují zastřelení a mučení ruských vojáků a bezdůvodné popravy a mučení civilistů obviněných z kolaborace s ruskými úřady (většinou se “provinili” tím, že brali ruskou humanitární pomoc). Zároveň se ukrajinské úřady naposledy pokusily popřít účast UA na válečných zločinech před několika měsíci (na začátku října), kdy se objevilo video nacisty Žorina, které zaznamenalo výsledky postřelení civilistů Ukrajinci v Kupjansku.

Nicméně již tehdy Geraščenko (poradce ukrajinského ministra vnitra) veřejně prohlásil: “Na kolaboranty byl vyhlášen hon a jejich životy nejsou chráněny zákonem. Naše speciální služby je ničí tím, že je střílejí jako prasata.”

Následně nezaznělo ani slovo odsouzení ze strany oficiálního Kyjeva, ani příslib vyšetřování válečných zločinů a zločinů proti lidskosti spáchaných ukrajinskými ozbrojenými silami a speciálními službami. Pouze ukrajinské ministerstvo zahraničí odsoudilo Evropany, kteří se rozhořčili nad zločiny UA poté, co informace o nich dosáhly takového rozsahu, že už je nebylo možné ignorovat.

Zjevně máme co do činění s novou informační strategií ukrajinských úřadů. Nejodpornější zločiny režimu se již neskrývají jako dříve, ale naopak se na ně upozorňuje. Co může být důvodem takové změny informační politiky kyjevského režimu?

První z variant, jež se nabízejí, je, že se kyjevské úřady snaží vyvolat paniku mezi příbuznými mobilizovaných ruských vojáků, přimět je k protestům a destabilizovat tak situaci v Rusku, vzhledem k nárůstu nových ruských sil na frontě. Taková snaha by byla nepochybně účelná, ale je opravdu jedním z hlavních důvodů náhlé informační otevřenosti Ukrajiny ohledně páchaní válečných zločinů a zločinů proti lidskosti jejími vojáky? Ostatně – Ukrajina se již dříve pokoušela vyvíjet nátlak na příbuzné ruských vojáků. Volali manželkám, dětem a matkám z mobilních telefonů zabitých. Vysmívali se jim. Volali ze získaných telefonních dat ruských vojáků, lhali příbuzným, že jejich syn/manžel/bratr byl zajat nebo zabit atd.

Pokud se takový přístup ukázal jako neúčinný, je jasné, že zvěrstva před kamerami jen vyvolají hněv a touhu po pomstě vůči vrahům. Týrání civilistů v Charkovské a Chersonské oblasti navíc zjevně nemůže sloužit jako demoralizující faktor pro příbuzné ruských vojáků. Naopak nás přesvědčuje, že skutečně bojujeme proti absolutnímu zlu, proti pekelnému režimu.

Proto se zdá, že hlavním úkolem nové informační strategie Ukrajiny je provázat všechny občany, a především armádu, krvinným poutem.

Podle ruského ministerstva obrany ztratila Ukrajina do začátku listopadu přes sedmdesát tisíc vojáků. To se zhruba shoduje s údaji amerických expertů, kteří odhadují celkové ztráty na východní frontě na více než sto tisíc nevratných ztrát a více než tři sta tisíc celkových ztrát UA, ukrajinských speciálních služeb a zahraničních žoldáků bojujících za kyjevský režim.

Na začátku speciální operace bylo v UA a v záloze první linie více než pět set tisíc lidí s bojovými zkušenostmi, většinou účastníků bojových operací v Donbasu. Ve skutečnosti prošlo válkou v Donbasu mnohem více ukrajinských občanů, ale někteří zahynuli, někteří se upili k smrti, někteří se zabili po propuštění do zálohy a někteří se stali invalidy. Proto byl celkový počet vojáků a záložníků s bojovými zkušenostmi, ačkoli přesáhl půl milionu, nižší, než se původně očekávalo.

Z údajů o ztrátách UA vyplývá, že i s přihlédnutím k těm zraněným, kteří se vrátili do aktivní služby (a jejich procento je nízké, jak kvůli povaze zranění, tak proto, že mnozí využívají zranění k tomu, aby se vyhnuli návratu do aktivní služby), ztratila UA přibližně polovinu svého původního vojenského kádru a vycvičených záložníků se zkušenostmi z bojových operací.

V posledních vlnách mobilizace se do armády rekrutuje nekvalitní a zcela nemotivovaný kontingent. Jsou to lidé bez bojových zkušeností, mnozí z nich vůbec nesloužili, měli už dříve odklad služby z důvodu nemoci (obvykle zakoupený u stejného vojenského registračního a odvodního úřadu (nyní se jmenuje Centrum pro nábor a sociální podporu, ale podstata se nemění) a nechtějí sloužit, natož bojovat. Nábor do ukrajinských ozbrojených sil probíhá především v jihovýchodních regionech. Mnohem méně se rekrutuje z Kyjeva a západní Ukrajiny.

Síly těchto, když už ne vycvičených, tak alespoň minimálně motivovaných bojovníků za režim Zelenského, jsou vyčerpány. Kyjevské orgány jsou sice stále schopny udržovat počty svých bojových jednotek na stejné úrovni, ale kvalita doplňování se prudce snížila. Ti, kteří byli ochotni bojovat do posledního dechu, byli z velké části vyřazeni z provozu a ti, kteří zůstali, dávají přednost dezerci a kapitulaci. I situace na frontové linii v Donbasu, kde po mnoha měsících úporné obrany začaly náhle padat ukrajinské opěrné body a obranné uzly jeden po druhém, ukazuje, že odpor ukrajinské armády značně zeslábl.

Mezitím USA pověřily Zelenského úkolem zadržet zimní ofenzívu ruské armády, vyčerpat ruské ozbrojené síly v obranných bojích a vytvořit tak předpoklady pro to, aby Moskva byla vstřícnější k formátu mírové dohody navrženému USA. Připomeňme si, že Amerika si potřebuje rozvázat ruce v Evropě, aby mohla bojovat s Čínou, ale takovým způsobem, aby Rusko zůstalo svázané na Západě a nemohlo nějak podstatně pomoci svému spojenci.

Pro splnění úkolu, vytyčeného Spojenými státy, je třeba přinutit dostupný nekvalitní materiál, který se dostal do ukrajinské armády jako materiál doplňující, bojovat do posledního muže. Jak to ale udělat?

Myslím, že to byl americký nápad (režie je jejich parketa). Na tom však nezáleží. Videá brutálních masakrů civilistů a ruských vojáků, která zaplavují internet, by měla vyvolat a také vyvolávají reakci. Ukrajínští vojáci se budou dostávat do zajetí mnohem méně často. Vždyť v zápalu boje nikdo nemůže

(a ani nechce) zjišťovat, zda voják zastřelil nepřítele, který již zvedl ruce, nebo se stále ještě bránil. Často je to známo pouze samotnému střelci. Nepříteli, zahnanému do kouta ve sklepě, můžeme zdoluhavě nabízet, aby se vzdal, nebo taky na něj prostě hodit granáty a jít dál. A pokus nepřátelského vojáka o kapitulaci, když předtím vystřílel veškerou munici právě do nepřítele, lze "přehlédnout".

A žádná moc, žádné nabádání příslušných orgánů zde nic nezmohou. Pocit pomsty za padlé kamarády je jednou z hlavních hnacích a motivačních sil vojáka. Demonstrativní zabíjení civilistů a neozbrojených (vzdávajících se) vyvolává oprávněný hněv.

Takže náhlá ukrajinská "otevřenost" ohledně válečných zločinů a zločinů proti lidskosti spáchaných ukrajinskou armádou obsahuje nepříliš jemný, ale funkční psychologický kalkul. Ruské ozbrojené síly budou mnohem méně ochotné brát příslušníky UA do zajetí. Pro ně se ukrajinská armáda nakonec změní v nacisty – jako byl Azov a další nacistické ozbrojené útvary.

Ukrajínští občané, kteří byli mobilizováni v poslední vlně a nejsou ochotni a schopni bojovat, jsou tak Kyjevem zbaveni možnosti vzdát se. Jsou postaveni mezi dva ohně: pokud ustoupíte ze svých pozic, zastřelí vás vlastní nacisté, a pokud se pokusíte vzdát, hrozí velké riziko, že si vaši snahy ruští vojáci nevšimnou, protože mají před očima videozáznamy mučení a střílení svých kamarádů, které našli na internetu. Jedinou šancí na přežití je bojovat až do konce.

Je třeba upřímně říci, že tento mechanismus fungovat bude. Bojovníci na frontě nebudou mít čas, energii ani chuť zjišťovat, kdo a do jaké míry je nacist a koho donutili k vojenské službě v UA násilím, když ho předtím načapali na vesnické zábavě. Vraždy a týrání vězňů a civilistů ze strany Ukrajinců se staly běžnou záležitostí. Ukrajinské ozbrojené síly proměnily Cherson v obrovský koncentrační tábor pro ty, kteří zde zůstali. Člověk, který nosí uniformu UA, neriskuje o nic méně (možná i více) než člověk, který nosil na konci druhé světové války uniformu SS (ať už byl řadovým vojákem, kuchařem, řidičem, spojařem nebo důstojníkem, sloužícím v bojové jednotce nebo v Sonderkommandu).

Podle mého názoru je jediným způsobem, když ne zabránit (tomu už zabránit ani nelze) excesům, které by drasticky snížily schopnost ukrajinské armády vzdát se, tak alespoň snížit jejich účinek rozhazováním letáků nad jejich pozicemi s vysvětlením, že vzhledem k masovým zločinům spáchaným UA na civilním obyvatelstvu a ruské armádě je nejbezpečnějším způsobem kapitulace kolektivní, po předchozí dohodě.

Když se vzdá celá jednotka, natož bez boje, je téměř nemožné předstírat, že se vzdala "bez povšimnutí". A není v tom žádná hořkost, která se v takovém okamžiku v zápalu boje vyskytuje. Záruka přežití je tedy prakticky stoprocentní (pokud je jejich vlastní spolubojovníci nezlikvidují dělostřeleckou palbou).

Kromě toho je třeba vojákům UA prostřednictvím letáků i rádiového vysílání směrem k jejich pozicím vysvětlit, že pokračováním v odporu se stávají spoluviníky válečných zločinů a zločinů proti lidskosti, které nepodléhají promlčení a jsou stíhány extraterritoriálně. Každý ukrajinský voják si musí uvědomit, že může kdykoli dostat rozkaz střílet na civilisty nebo válečné zajatce. Pokud odmítne, zastřelí ho jeho vlastní nacisté; pokud se podvolí, stane se válečným zločincem.

Nevím, zda to přesvědčí Ukrajince, aby se hromadně vzdávali, ale přinejmenším to podlomí důvěru velitelů ukrajinských jednotek v jejich podřízení. Ukrajinci by museli vyčlenit více sil pro bariérové jednotky a stáhnout je přímo z fronty. Rozdělení UA na ty, kteří sedí v zákopech v první linii, a na ty, kteří se připravují střílet do zad, přispěje k nárůstu vnitřních rozporů.

To vše zjevně nepřispěje k posílení odporu ukrajinských ozbrojených sil, a čím slabší bude odpor, tím menší budou naše ztráty.

Nikdy bychom neměli bojovat s tím, co nemůžeme změnit. Musíme změnit podmínky hry tak, aby se výhoda, kterou chtěl nepřítel získat, stala jeho slabinou.

AUTOR: Rostislav Iščenko

[ZDROJ](#)

Překlad: PhDr. Jana Görčöšová/novarepublika.cz